

**Троцюк Н.В., к.ю.н., доц.,
заступник декана Факультету права та міжнародних відносин
Державний університет «Київський авіаційний інститут»
м. Київ**

РОЛЬ МЕНТОРСТВА ПРИ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ПРАВНИКІВ

Застосування сучасних інноваційних підходів та методик викладання у вищій школі є не просто важливою, а критичною передумовою для розвитку сучасного освітнього середовища. Менторство як один із інноваційних підходів є стратегічним інструментом для підвищення якості освіти, покращення академічних результатів студентів та їх успішної інтеграції у професійне середовище в майбутньому. Тому заклади вищої освіти останнім часом активно впроваджують менторські програми при підготовці здобувачів освіти, в тому числі і спеціальності D8 Право. Адже бізнес та сучасний ринок юридичних послуг висуває високі вимоги до випускників юридичних факультетів, які мають володіти не лише глибокими теоретичними знаннями, але й практичними навичками, критичним мисленням, етичною стійкістю та Soft Skills.

У цьому контексті менторство, іншими словами наставництво, постає як один із найбільш актуальних та ефективних інструментів модернізації юридичної освіти, що забезпечує «місток» між академічним середовищем та реаліями юридичної практики.

Слід зазначити, що це не просто робота викладача зі студентами протягом навчального семестру, а індивідуалізована, довготривала взаємодія між досвідченим правником-ментором та студентом-менті. При цьому ментором може виступати викладач, випускник, який досягнув певних результатів у професійній діяльності, практикуючий юрист з компанії-партнера, з яким заклад вищої освіти підписав договір про співпрацю і навіть студент старших курсів, який допомагає адаптуватися першокурсникам до навчального процесу.

Погоджуємось із думкою Одарченко В.І., яка вважає, що менторство є важливим багатогранним процесом, що сприяє професійному розвитку як менті, так і менторів. Для менті – це можливість отримати додаткові знання, досвід та підтримку для досягнення своїх цілей і амбіцій у вищій освіті або професійній діяльності, а для ментора - можливість поділитися своїм досвідом та знаннями, відчути особисте задоволення від допомоги іншим, а також отримати нові знання та навички через процес взаємодії ментор-менті [1, с. 198].

Також слід не забувати, що підготовка компетентного фахівця є основною метою навчального процесу в будь-якому навчальному закладі, а це не можливо без створення у здобувачів освіти мотивованого позитивного ставлення до такої діяльності. Як слушно зауважують Тригуб А.Ю., Товстоган В.С., Шевченко В.М.: «практико-орієнтоване навчання є важливим елементом у професійній підготовці сучасних фахівців, оскільки, будучи наближеним до реальних умов професійної діяльності, передбачає формування у студентів необхідних для її здійснення компетенцій, які допомагають їм адаптуватися до вимог ринку праці» [2, с. 1688]. Прикладом для наслідування в даному випадку для менті буде виступати ментор.

В якості прикладу хотілося б звернути вашу вагу на те, що протягом останніх трьох років юридичні факультети активно почали співпрацювати зі стейхголдерами (компаніями-партнерами, випускниками, адвокатами, громадськими організаціями тощо) та відкривати програми менторства (наприклад, Факультет правничих наук НаУКМА, Факультет права УКУ). Факультет права та міжнародних відносин Державного університету «Київський авіаційний інститут» (далі – ДУ «КАІ») теж не стоїть осторонь даного процесу, і в цьому році наші партнери (наприклад, юридична компанія «АРМАДА», юридична фірма «AEQUO» тощо) долучились до обговорення освітніх програм спеціальності D8 Право (бакалаврського та магістерського рівнів), взяли участь у проведенні конкурсу на заміщення вакантних посад науково-педагогічними працівниками. Також в рамках тісної співпраці наші студенти активно долучаються до участі у муктортах, стажуваннях, які проводяться нашими партнерами та навіть працевлаштовуються, що свідчить про мотивацію здобувачів освіти до реалізації в обраній професійній діяльності.

Не менш вагомим результатом ДУ «КАІ» є також запровадження дисципліни з блоку KAI Labs «Проектна робота в лабораторії юридичних інновацій та цифрових технологій», яка сьогодні викладається ментором, який займається адвокатською діяльністю для студентів 4-го курсу усіх спеціальностей. У рамках програми студенти отримують базові практичні навички застосування юридичних інновацій (подання позовної заяви через систему «Електронний суд», створення КЕП, підготовка смарт-контрактів тощо).

Крім цього, в поточному навчальному році на Факультеті права та міжнародних відносин ДУ «КАІ» запроваджено Менторську програму для першокурсників, яка спрямована на дієву підтримку та заохочення здобувачів освіти до академічного, особистісного та професійного зростання. У склад менторської команди входять юристи-практики, які здебільшого являються також випускниками Університету, а також студентори – студенти старших курсів.

Таким чином, сучасні заклади вищої освіти, включно з ДУ «КАІ», активно впроваджують менторські програми (із залученням викладачів, юристів-практиків, випускників та студенторів), що є ключовим елементом для формування компетентного фахівця, мотивованого до подальшого професійного просування та покращення якості освіти та успішної інтеграції випускників у професійне середовище. Багаторівнева взаємодія вище зазначених менторів (академічних, професійних та студенторів) під час навчального процесу перетворює процес підготовки правників на цілісну місію професійного та особистісного розвитку, що є одним із ключових елементів візії кожного закладу вищої освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Одарченко В. Роль менторства в системі управління професійним розвитком науково-педагогічних працівників комунального закладу вищої освіти. *Grail of science*. 2024. №40. С. 197-199.
2. Тригуб А.Ю., Товстоган В.С., Шевченко В.М. Організація практико орієнтованого навчання як необхідна умова формування професійної компетентності майбутніх фахівців. *Вісник науки та освіти*. 2024. №11 (29). С. 1680-1690.

**Філей Ю.В., к.ю.н., проф.,
декан юридичного факультету,
Національний університет «Запорізька політехніка»,
м. Запоріжжя**

ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ МОДЕЛЮВАННЯ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОГО ЦИКЛУ

Призначення покарання це доволі складний та багатоаспектний процес. Так, під час вивчення теми «Призначення покарання» в курсі Кримінального права здобувачам вищої юридичної освіти можна запропонувати використовувати метод моделювання. Відповідно до ст. 65 Кримінального кодексу України (КК України), суд призначає покарання у межах, установлених у санкції статті Особливої частини КК, що передбачає відповідальність за вчинене кримінальне правопорушення, відповідно до положень Загальної частини КК, враховуючи ступінь тяжкості вчиненого кримінального правопорушення, особу винного та обставини, що пом'якшують та обтяжують покарання [1].

Під час призначення покарання суддя (в нашому випадку здобувач вищої юридичної освіти) повинен оцінити усі ознаки складу кримінального правопорушення та обставини його вчинення з метою визначення міри відповідальності підсудного і призначення йому співрозмірного покарання. Міра покарання в залежності від складу кримінального правопорушення регламентується нормами закону, що дозволяє формально визначати межі максимуму і мінімуму розміру покарання. Окрім об'єктивних факторів в цьому процесі присутній і суб'єктивізм, так званий судовий угляд. Вибір виду покарання у разі, коли закон передбачає альтернативні санкції залишається за суддею. Крім того, слабо формалізованою